

Helikopter sparer dyrebare tid

En flyvende ambulance har haft hjemme på en base ved Ringsted Flyveplads på Midsjælland siden maj 2010. Akutlægehelikopteren er blevet en stor succes, fordi den sparer afgørende minutter for de patienter, der har brug for hurtig og specialiseret behandling.

Tekst: Michael Bach Ipsen
Flyvelederassistent
Foto: Falck DRF Luftambulance A/S

Med nye specialiserede behandlingsmuligheder, som kun findes på de større sygehuse, er der behov for hurtigt at kunne transportere patienter med akutte lidelser direkte til behandlingsstedet fra landets mere øde egne.

Derfor afsatte TrygFonden i 2010 midler til en forsøgsordning med en akutlægehelikopter på Sjælland. Direktøren for Falck DRF Luftambulance A/S, der driver

helikopteren, Leif Wiuff, kan dog fortælle, at lægehelikopteren ikke var helt ukendt i Danmark.

Allerede i 2005 indgik det sønderjyske og nordtyske beredskab et samarbejde om en helikopterbase i Niebøl tæt ved grænsen med både danske og tyske læger samt paramedicinere, der er ambulancebehandlere med en sundhedsfaglig overbygningsuddannelse. Ordningen indebærer, at eksempelvis en traumepatient fra Nordals kan nå Odense Universitetshospital på 10 minutter mod næsten to timer

i en ambulance med udrykning.

– Der er ingen tvivl om, at det har betydning for patienternes overlevelseschancer, fortæller Leif Wiuff

Strategisk placering

Modsat Flyvevåbnets redningshelikoptere, som kan hejse skibbrudne op, er akutlægehelikopteren mindre og kan lande på arealer ned til 25 x 25 meter. Fra basen i Ringsted kan den nå alle afkroge af Sjælland og de omkringliggende øer på højst 22 minutter, og med en marchfart på 240

kilometer i timen kan den hurtigt nå et sygehus med det nødvendige speciale, uden at man skal bekymre sig om trafikpropper.

En anden fordel ved basens placering er, at der ikke er større lufthavne i nærheden. Derfor er luftrummet fra jordoverfladen til en kilometers højde ukontrolleret. Det betyder, at helikopteren kan lette, lige så snart der modtages en alarm på basen, uden at en flyveleder først skal give tilladelse. Flyvelederne ved Copenhagen Information i Naviairs kontrolcentral i Kastrup ved det dog, så snart helikopteren starter, for den har fået tildelt en fast kode, så den straks dukker op på radarskærmen med kaldesignalet *Air Rescue 01*.

– På den måde kan vi hjælpe piloten med at informere om relevant trafik og vejr på ruten, så han har mere overskud til at betjene helikopteren, og vi kan fortælle små sportsfly i nærheden, at de skal holde øje med helikopteren, fortæller flyveleder hos Copenhagen Information, Gitte Joensen.

Flyvende blodbank

Helikopteren er indrettet som en ambulance med bære og avanceret udstyr til håndtering af akutte livstruende sygdomme og alvorlig tilskadekomst. Her indgår en lille mobil filial af Rigshospitalets Blodbank med to portioner universalt donorblod.

– Vi har flere gange haft brug for

det medbragte blod til behandling, der ikke kunne vente, fortæller lægelig leder Annemarie Bondegaard Thomsen og tilføjer:

– Det er vores ambition, at vi skal kunne håndtere selv de mest kritisk syge eller tilskadekomne patienter og samtidig sikre umiddelbar transport direkte til det rigtige hospital.

Helikopteren er bemannet med en pilot, en anæstesilæge og en paramediciner, som desuden er uddannet i navigation og radio-kommunikation.

– Han assisterer mig under flyvningen og udgør sammen med Copenhagen Information en stor hjælp, fortæller basechef og pilot Bo Isaksen.

– Med sine gennemsnitligt to-tre daglige missioner er akutlægehelikopteren dog kun et supplement til det øvrige beredskab og kan ikke erstatte akutlægebiler og ambulancer, understreger Leif Wiuff og forklarer, at det ville være omsonst at hente en patient i en københavnsk forstad med helikopter, hvor en ambulance er mindst lige så hurtig. Det er de to vagtcentraler i Region Sjælland og Region Hovedstaden, som vurderer, om helikopteren skal af sted, når de har modtaget et opkald på 112. Efter cirka to minutter kan helikopteren være i luften, og lægen vurderer først på ulykkesstedet, om patienten skal flyves videre til behandling.

Et kig ind i lægehelikopteren, hvor der ikke er meget plads.

Vejret er en faktor

Helikopteren er begrænset af vejrforhold som isslag, der gør det farligt at flyve, og indtil videre er den underlagt visuelle flyveregler, som kræver en vis sigtbarhed.

– Når myndighederne godkender vores udstyr til instrumentflyvning, kan vi også flyve ved nedsat sigtbarhed, fortæller Bo Isaksen.

Med fuld tank kan helikopteren være i luften i 2 timer og 15 minutter, hvilket svarer til omkring 500 kilometer. Hvis der er flere missioner efter hinanden, kan den tankes op, mens motorerne er i gang, så den hurtigt kan komme videre til den næste patient. ♦

- En traumepatient er en patient, der efter et akut, fysisk traume har en umiddelbar livstruende læsion eller flere betydende skader af mere end ét organsystem.
- Patienter med akut blodprop i hjertet har behov for ballonbehandling så tidligt som muligt for at sikre bedst mulig hjertefunktion og overlevelse.

- Patienter med blodprop i hjernen skal hurtigst muligt have trombolyselbehandling for at undgå eller begrænse varige men. De flyves til Roskilde Sygehus, som både har helikopterlandingsplads og døgnbemandet trombolyselafdeling.
- Helikopterne i Ringsted og Niebøl er af typen BK 117 B2,

som er 13 meter lange og har en rotordiameter på 11 meter.

- Region Midt- og Nordjylland har startet et lignende pilotprojekt med base i Karup Lufthavn. Her skal helikopteren også flyve nat- og instrumentflyvning.
- Læs mere om lægehelikopteren på luftambulance.dk